

SER O NO SER? (QÜESTIÓ de GÈNERE TEATRAL)

Per ALBERT ROIG

Entro al nou Centre LGTBI. Quin canvi respecte a l'antic local del Casal, al costat de l'estació de França. Aquest m'agrada, té molta vida, gent que entra i surt, colors i un petit auditori. És realment fantàstic que sigui tan cèntric, tothom hi pot arribar fàcilment. Malgrat això, quina merda que la primera setmana de vida algú decidís agredir-lo. Una gran merda. Al mateix temps, aquest atac em fa pensar en la sort que tenim de poder gaudir d'un lloc com aquest, i com el nostre Casal (o les altres entitats), a Barcelona. Són molt necessaris encara, per desgràcia. De nen i adolescent no vaig tenir la sort de poder comptar amb espais de seguretat, on sentir-me a gust, acollit i acceptat. D'una manera o altra sempre érem nosaltres, algunx

“El teatre català s’ha d’obrir cada cop més a la realitat LGTBI (i d’altres col·lectius).”

companyxs i jo, qui havíem de vigilar de no destacar massa perquè sinó rebíem els típics “maricón” o “bollera” de torn. Fer teatre tampoc ajudava. Han passat els anys i segueixo sentint aquestes paraules als carrers, a les escoles, als instituts... Les sento i em fa pena. Creia que la situació havia millorat, però no del tot. Com algú decideix que una altra persona no pot ser com vulgui ser i la insulta pel fet de ser “diferent”?

“Ser o no ser, aquest és el dilema: ¿és més noble sofrir calladament les fletxes i els embats d’una fortuna indigna, o alçar-se en armes contra un mar d’adversitats i eliminar-les combatent?(...)”

No puc amb Hamlet! De vegades recordo aquest monòleg i em qüestiono qui sóc, qui vull ser, per quin motiu faig el que faig i no una altra cosa per arribar on vull... Però el personatge m’avorreix, el tinc massa vist en teatre i em cansa. A veure, què passa? Que no existeixen més autorxs, més personatges, més obres de teatre per portar als escena-

ris? On són les i els altres? No hi ha més tipus d’amor, de sexualitats, de lluites, etc.? Als teatres habitualment només veiem obres amb personatges “normals”, per dir-ho d’alguna manera. Espera. De què m’exclamo? Si Netflix, HBO, Amazon Prime i totes aquestes plataformes digitals cada cop van més plenes d’històries LGTBI. A la tv i als cinemes també es presenten històries més diverses, no? Sí, és cert. I al teatre? Per què això no passa dalt dels escenaris? No és un mirall de la realitat? És veritat que avui hi ha moltes realitats per explicar i, aquests darrers mesos, algunes sales teatrals han portat a escena la sexualitat, i tant! Hem vist: *Rent, Fun Home, El despertar de la primavera, La Jaula de las Locas, Àngels a Amèrica, 13 el Cabaret, El futbol és així (de gai)*... No gaires més. Curiosament, les sales petites arriben més: Atrium, La Gleva, Porta4, La Badabadoc, Eòlia, Versus, la Vilella, Microteatre, entre d’altres... O companyies com Les Impuxibles i el seu *Limbo, Aüc, Suite TOC núm 6,*

ens parlen de diversitat, feminisme, racisme i altres temes dels quals se’n parla poc. El passat mes de març, Microteatre va estar farcit d’obres LGTBI. Un dels muntatges que hi vaig veure va ser *Los Chicos Boreales*, una història preciosa de Xavier Miralles i amb uns Genís Lama i Jorge Velasco fantàstics que interpretaven aquests dos amics que es retroben. Al sortir de la sala de 15 m2 em vaig plantejar que aquell “micro-drama” que el veien 15 persones cada 15 minuts, podia esdevenir “macro” en qualsevol altra sala més gran...

“Als nostres teatres els costa el risc i apostar per la diversitat perquè prou en tenen amb sobreviure.”

Per quin motiu no ho feien? Què passa amb els teatres que abasten (molt) més públic? En la meua experiència teatral (vaig al teatre tant com el temps i la butxaca em permeten), només recordo l’espectacle *Kassandra* sobre una transsexual, interpretada per Elisabet Casanoves, i *El Público* de Lorca, al Teatre Nacional. Només dos, no ho comprenc. No interesses les nostres realitats? Som invisibles? No surt a compte? Fa poc llegia que la gran diferència entre les produccions del teatre català i les del teatre anglès o americà és que “aquests productors s’han pogut arriscar perquè tenen (molts) diners”. Als nostres teatres els costa el risc i apostar per la diversitat perquè prou en tenen amb sobreviure. És un peix que es mossega la cua i només podem trobar nous camins amb inversions que ajudin a produir aquest “nou teatre”.

Si això passés, probablement, molts dels que ara no venen al teatre, deixarien Netflix per passar-nos a veure un dia. I és que el teatre beu del que es viu al carrer, necessita la seva realitat, i tenim l’oportunitat (i l’obligació) de posar-la davant dels espectadorxs per a fer que s’hi

William Blake, *El somni d'una nit d'estiu* (c. 1786).

retrobin. No parlo només d’històries entre gais, que són les més explicades, tampoc no parlo només d’històries lèsbiques, que malauradament la seva representació als escenaris és inferior... parlo d’històries que parlin sobre transsexualitat, bisexualitat, intersexualitat, en definitiva, noves sexualitats, nous tipus de famílies... Fa por parlar-ne? Val a dir que una part del sector teatral és LGTBI i per contra creen històries heteronormatives.

Per sort, el 2018 va néixer l’Espai Debut* a la Sala Beckett, un Laboratori de Gènere concebut per la necessitat de tenir un espai on investigar sobre noves identitats, la manca de referents positius trans i com es representen en les arts escèniques. El projecte, coordinat per Ian Bermúdez, Ian de la Rosa i Damián Díaz, es presenta com “un espai de seguretat per a aquelles persones dissidents en el gènere que desitgin prendre contacte amb les arts escèniques i vulguin trobar finalment un espai on els seus cossos i identitats no siguin “allò estrany”, “l’altre”, i passin a ser allò desitjable i a estar al centre d’una narració pròpia i apoderada”. Amb sis tallers impartits per professionals del cinema, teatre, dansa, audiovisuals i escriptura, es va poder investigar sobre la visibilització que s’ha donat a l’arquetip trans al llarg de la història audiovisual i, a partir d’aquí, reflexi-

onar-hi i poder escriure nous personatges que tinguin a veure amb el que cada persona volgués mostrar. El curs 18-19 n’han fet una segona edició, fins al mes de maig.

Gràcies al Teatre Lliure, fa uns mesos, vaig gaudir de l’espectacle-documental *TRANS (MÉS ENLLÀ)*, una proposta valenta que emocionava des de l’inici per l’acte de generositat d’aquellxs intèrprets que pujaven a l’escenari per parlar-nos de qui van ser, de qui són, de qui volen ser, i de com els ha costat SER. Només van ser tres dies en cartell, una llàstima. Val a dir que la sala de Gràcia era plena i, en acabar, el públic es va posar dempeus. Vull més històries com aquesta. Sóc del parer que el canvi ha començat però queda molt camí per fer, encara, i el teatre català s’ha d’obrir cada cop més a la realitat LGTBI (i d’altres col·lectius) perquè la cultura i els escenaris són bons espais on poder descobrir, a l’espectador, diferents i noves realitats existents.

“La cultura i els escenaris són bons espais on poder descobrir, a l’espectador, diferents i noves realitats existents.”

